

Jean de Jaurgain

L'objecte preferent dels seus estudis fou la història de les famílies nobles de la Gascunya i de la Navarra francesa. La seva obra capdal és *La Vasconie* (Pau, 1898-1902), en 2 volums; el primer conté dissertacions crítiques i textos sobre diversos problemes de la història pirenenca (entre'ls quals el de la falsa carta d'Alaon i el de les genealogies de Meyà) i el segon està constituït per una sèrie d'estudis en forma de taules genealògiques i alguns apèndixs (entre ells un sobre Berenguer I de Barcelona, comte de Gascunya i de Burdeus, altre sobre comtes de Pallars i Ribagorça i altre sobre comtes de Provença de la casa de Barcelona).

M. de Jaurgain morí a Ciboure el 18 de mars de 1920. — F. V. T.

Spiridion P. Lambros

Una antiga amistat de prop de quaranta anys — nascuda de la comunitat d'estudis sobre la història de la Grècia medieval i trencada sols per la mort, — me relligà a aquest notable historiador grec, el més notable que ha tingut la seva pàtria en l'època actual. El seu nom és de tota justícia que sigui honorat en les planes del present ANUARI, per tal com En Lambros, — membre corresponent de la Real Acadèmia de Bones Lletres i de la Història de Madrid — va prestar grans serveis a l'esclariment de la història de la Grècia catalana, i va mirar amb gran interès tots els esforços i descobriments fets respecte d'ella en la nostra terra. De bon hora, tot just fou fundat el nostre Institut, basquejà per a ser-li útil i demanà el canvi, amb insistència, entre el nostre ANUARI i la seva revista històrica, l'*Ἑλληνομνημόνιον*, que'ns envià sempre amb tota regularitat, i del qual darrer número, la seva ilustre viuda, la Sra. Agna Lambros, ens acaba de fer gentil presentalla. Aquest número està consagrat tot a honorar la memòria del gran escriptor. Ell ha estat el més fecond de tots els moderns grecs, ja que pugen a la inverossímil suma de uns 60 VOLUMS, el total de ses publicacions, amb un conjunt de 479 distints articles, estudis i obres soltes, dels quals sols disset, contenen traduccions gregues de altres tantes obres històriques i literàries estrangeres, i onze formen la col·lecció de la seva interessant revista adalt esmentada. No s'ha conegut en els actuals temps a Grècia, activitat intel·lectual semblant, ni escriptor que hagi esmerçat més cabals propis, en publicar els seus treballs. D'entre ells sols esmentarem aquí sumàriament, aquells que directament o indirecta tinguin alguna relació amb la nostra cultura. Aquesta oceànica producció no és estada sols escrita en grec, sinó que alguns articles i monografies ho han estat en francès, italià, anglès o alemany, llengües que dominava admirablement el savi Lambros, excitant la sorpresa de quants tingueren ocasió d'oïr-lo en els nombrosos Congresos d'història, arqueologia, etc., de les grans capitals europees a que assistí, en el llarg curs de sa laboriosa vida, ja pel seu compte, ja delegat pel seu govern, ja per les més altes corporacions intel·lectuals de la seva pàtria.

Nasqué En Lambros en la capital de la illa de Corfú, el 8 d'abril de 1851. Era fill del notable numismàtic, Pau Lambros, que mercès al bon passar de que fruïa, pogué donar-li una esmerada educació. Començà a Atenes la carrera de Filosofia que prosseguí en les Universitats de Berlin i Leipzig, doctorant-se en aquesta darrera en 1873. Més endavant continuà els seus estudis a Paris, Londres i Viena, exercitant-se sobre tot en la paleografia bizantina. Les seves aficions es decantaren tot seguit als estudis històrics, principalment als de la Grècia bizantina. Per ells renuncià al culte de la poesia, que fou sa primera amor, amb tanta precocitat que en 1866 a l'edat de 15 anys, publicà els seus primers assaigs, mostrant en els seus versos tan excel·lents disposicions, que tal volta, a parer d'algun crític, haguera esdevingut un dels millors poetes de la Grècia contemporània. Ell, però, no era d'aquesta opinió, i més tard, al renunciar definitivament a sa vocació, manifestà que havia estat un mal soldat de les Muses, referint-se sobre tot als versos de la seva primera producció dramàtica, de que més endavant farem menció.

Amb tot i que coneixia a fons els clàssics grecs, dels quals la seva meravellosa memòria retenia grans fragments, feu el gran sacrifici, més gran encara, per tal que sentia intensament les bel·leses totes de l'art grec, de consagrar sa llarga vida intel·lectual, al període més ingrati i obscur de la història de sa terra, al període bizantí, car ell pensava que la història i la literatura clàssiques eren un patrimoni de la humanitat, que tenia en ells perpetuament fits els ulls, mentre que la pobre història medieval, plena d'espines i grops, ja qui més podria interessar, sinó a un fill de la mateixa Grècia? Per això sa primera obra d'alguna extensió i importància, publicada en 1870, als 19 anys, fou una